

**Соціальне волонтерство як інструмент психолого-педагогічної підтримки
студентів та їх сімей в умовах викликів сьогодення**

Гриценюк Сніжанна Гриценюк
практичний психолог ВСП ТЕФК
БНАУ

Жук Інна Петрівна,
заступник директора з виховної
роботи ВСП ТЕФК БНАУ
E-mail: konfeti@gmail.com

Сучасність ставить перед системою освіти нові, надзвичайно важливі завдання. Виклики, пов'язані з вимушеним переселенням, соціальною дезадаптацією та психологічними травмами, вимагають від освітніх закладів не лише надання якісних знань, а й створення ефективної системи підтримки для студентів та їхніх родин. У цьому контексті соціальне волонтерство стає потужним інструментом, що дозволяє не просто реагувати на наявні проблеми, а й активно формувати стійку, емпатичну та згуртовану академічну спільноту.

Головний акцент у нашій роботі зроблено на забезпеченні психолого-педагогічного супроводу студентів ВПО, а також наданні комплексної соціальної та психологічної підтримки дітям та сім'ям, які опинилися у складних життєвих обставинах. Ми прагнемо не просто до супроводу, а до глибокої та якісної інтеграції студентської молоді у нові соціальні й освітні умови.

Заступник директора з виховної роботи відіграє ключову роль у координації, стратегічному плануванні та впровадженні соціальних волонтерських проєктів. Наша мета — не просто залучити студентів до допомоги, а створити комплексну систему, яка забезпечить інтеграцію студентів ВПО та підтримку всіх, хто опинився у скрутних життєвих обставинах.

Ми розробили та впровадили низку системних ініціатив:

- **Організація волонтерських та інтеграційних груп**, яка включає створення та координацію студентських команд. Зокрема в коледжі вже третій рік поспіль діє соціально-психологічний проєкт «Студентський куратор», який готує студентських кураторів-наставників для першокурсників. Мета проєкту: адаптація студентів-першокурсників до умов навчання в коледжі та надання адресної допомоги тим, хто її потребує. Також цей напрямок передбачає тісну співпрацю із різними громадськими організаціями та державними структурами, які опікуються наданням соціальних послуг. Яскравим прикладом стало партнерство із ГО «Асоціація Кебет», які організували для студентів коледжу безкоштовний англійський клуб та арт-пікнік для молоді SYWOR.

- **Створення безпечного та студентоцентричного середовища.** Цей напрямок передбачає забезпечення умов, в яких кожен студент відчуває себе

захищеним і прийнятим. Системним інструментом для цього є щорічний психолого-педагогічний консиліум «Адаптація студентів нового набору до освітнього процесу». На цьому заході за участі педколективу та адміністрації закладу обговорюються соціальні портрети груп та виробляється індивідуалізований підхід до організації освітнього процесу. Це підкреслює пріоритет студентоцентризму та персоналізації навчання.

- **Партнерство та міжгалузева співпраця.** Цей напрямок про активне залучення зовнішніх ресурсів та розширення освітнього кругозору студентів. Він включає організацію екскурсій та спільних майстер-класів з іншими закладами, зокрема в коледжі налагоджена тісна співпраця із соціально-гуманітарним та економічним факультетом БНАУ, краєзнавчим музеєм та центральною міською бібліотекою, що підвищує професійні та комунікативні навички, а також сприяє ширшій соціальній інтеграції.

- **Інформаційно-просвітницька та превентивна робота.** Традиційно в коледжі проводяться тематичні тижні, інтерактивні форуми, практичні семінари, майстер-класи та тренінги. Так один з останніх заходів «Моє слово має вагу!» був присвячений обговоренню важливих соціальних проблем: насильство, булінг, сексизм, аб'юз; в також обговорювались шляхи надання допомоги, що є основою для формування емпатичної та недискримінаційної культури не лише в коледжі, а й поза його межами.

Соціальне волонтерство — це не лише про допомогу іншим, а й про значне емоційне та психологічне навантаження на самих учасників освітнього процесу, особливо в умовах війни. Тому критично важливим є психологічний супровід як тих, хто отримує допомогу (ВПО, студенти у складних обставинах), так і тих, хто її надає (волонтери, викладачі, працівники).

Ця робота здійснюється на таких напрямках:

- **Підтримка ментального здоров'я працівників та запобігання вигоранню.** У коледжі регулярно проводяться смарт-хвилинки турботи про ментальне здоров'я, ресурсні зустрічі з психологом для працівників різних відділів. Наприклад, майстер-клас з виготовлення ляльок-нитянок став формою арт-терапії, що сприяла зниженню емоційного напруження та згуртуванню колективу. Досвід коледжу в цьому напрямку був представлений на всеукраїнських практичних семінарах для педагогічних працівників від НМЦ ВФПО у минулому році.

- **Тренінги та воркшопи для розвитку життєвих компетенцій.** Це проведення практичних занять, що поєднують професійні та психологічні аспекти. Серед них:

- Практичні воркшопи «Лайфхаки для випускника: як потрапити на роботу своєї мрії?», що дають студентам не лише знання про резюме, а й навички самопрезентації та впевненості для успішного старту кар'єри.

- Практичне заняття «Цілепокладання та основи Time-management: секрети та інструменти», де студенти оволодівають навичками самоменеджменту та цілепокладання.

- Інтегровані заняття (наприклад, з «Менеджменту» або «Безпеки життєдіяльності»), які обов'язково включають відпрацювання технік стресменеджменту для підтримки ментального здоров'я під час навчання.

- **Групові та індивідуальні практики психологічної підтримки:** це надання прямої допомоги та розвиток емоційного інтелекту. У рамках цих ініціатив:

- Було проведено «Годин психолога» з елементами тимбілдингу для першокурсників, що допомагають їм пройти стресовий етап адаптації, підняти самооцінку та виробити навички співпраці.

- Реалізовано бібліотерапевтичний проєкт «Літературна кав'ярня», який став потужним інструментом для самопізнання, рефлексії та розвитку емпатії через глибоку розмову.

- проведено інтегрований виховний захід «Ментальне здоров'я в русі: фізична культура як засіб психологічної підтримки», де студенти разом із педагогами знайомилися із можливостями ресурсозберігаючої техніки BASIC Ph.

Завдяки спільним зусиллям та системному підходу ми бачимо значні позитивні зміни. Студенти-волонтери демонструють високий рівень емпатії, відповідальності та соціальної активності. Студенти, які опинилися в складних життєвих обставинах та їхні сім'ї відчують підтримку та швидше інтегруються в освітній процес і суспільне життя.

Соціальне волонтерство підкріплене системним психолого-педагогічним супроводом — це більше, ніж просто допомога. Це процес взаємного збагачення, який вчить толерантності, формує громадянську свідомість та будує міцні, стійкі спільноти, здатні долати будь-які виклики. Ми впевнені: саме турбота про ментальне здоров'я кожного учасника освітнього процесу, від студента-першокурсника до працівника адміністрації, є запорукою успіху та стійкості коледжу в умовах викликів сьогодення.